

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ
кафедри гірничих машин та інжинірингу
Національного гірничого університету**

Практика студентів є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки бакалаврів на кафедрі гірничих машин та інжинірингу Національного гірничого університету.

Практика студентів проводиться на оснащених відповідним чином базах практик, а також на сучасних підприємствах і організаціях галузей гірництва, машинобудування та транспорту.

У даному Положенні розглядаються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків всіх видів практики студентів спеціальності 6.050503 "Машинобудування" кафедри гірничих машин та інжинірингу Національного гірничого університету.

1. МЕТА ТА ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1.1. Метою практики є оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

1.2. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення при одержанні потрібного достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр.

1.3. Вид та тривалість практик бакалаврів залежно від курсу навчання наступні:

2 семестр – навчальна тривалістю 216 годин (4 тижні);

4 семестр – навчально-ознайомча тривалістю 216 годин (4 тижні);

6 семестр – виробнича тривалістю 216 годин (4 тижні);

8 семестр - переддипломна тривалістю 108 годин (2 тижні);

На 2-3 курсах одним із завдань практики може бути оволодіння студентами робітничою професією з числа масових спеціальностей галузі, що відповідає фаху навчання.

1.3. Заключною ланкою практичної підготовки є переддипломна практика студентів, яка проводиться перед виконанням дипломного проекту. Під час цієї практики поглиблюються та закріплюються теоретичні знання з усіх дисциплін навчального плану, добирається фактичний матеріал для виконання дипломного проекту.

1.4. Види практик, зміст, послідовність та тривалість, вимоги до кожної з практики визначаються наскрізною програмою практик студентів спеціальності 6.050503 "Машинобудування".

Відповідно до цієї наскрізної програми згідно з навчальним планом кафедрою гірничих машин та інжинірингу розроблені робочі програми відповідних видів практики.

Робочі програми практик містять загальні відомості щодо проходження практики студентами, мету й основні завдання практики, встановлюють рекомендації щодо видів, форм, тестів перевірки рівня знань, умінь, навичок, яких студенти мають досягти після проходження практики.

Наскрізна і робочі програми практик затверджуються ректором НГУ.

2. БАЗИ ПРАКТИКИ

2.1. Практики студентів кафедри гірничих машин та інжинірингу проводиться на базах практики, які відповідають вимогам програм практики та з якими укладені довгострокові або річні договори про проходження практик студентами НГУ.

При підготовці бакалаврів за цільовими договорами з підприємствами, організаціями, установами бази практики передбачаються у цих договорах або базами практик можуть бути ці підприємства. Як бази підготовки студентів з робітничих професій можуть використовуватися навчально-виробничі та наукові підрозділи НГУ, полігони та підприємства, організації, установи, які мають необхідне обладнання та педагогічні кадри.

У випадку, коли підготовка спеціалістів здійснюється за замовленням фізичних осіб, бази практики забезпечують ці особи (з врахуванням всіх вимог наскрізної програми та даного Положення) або НГУ, що визначається умовами договору (контракту) на підготовку спеціалістів.

2.2. Для студентів-іноземців бази практики передбачаються у відповідному контракті чи договорі щодо підготовки спеціалістів і можуть бути розташовані як на території країн-замовників на спеціалістів, так і в межах України.

Студентам-іноземцям у встановленому порядку видаються програма та індивідуальне завдання. Після закінчення практики вони складають звіт в порядку, встановленому кафедрою гірничих машин та інжинірингу. При проходженні практики в межах України студенти-іноземці додержуються даного Положення.

2.3. Студенти можуть самостійно з дозволу кафедри гірничих машин та інжинірингу підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

2.5. З базами практики (підприємствами, організаціями, установами будь-яких форм власності) НГУ завчасно укладає договори на її проведення за формою, визначеною в додатку № 1. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

При наявності в договорах (контрактах) на навчання студентів питання практики окремі договори можуть не укладатися.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

3.1. Відповідальність за організацією, проведення і контроль практики покладається на ректора НГУ (або на уповноважену ним особу). Навчально-методичне керівництво і виконання програм практик забезпечує механіко-машинобудівний факультет та кафедра гірничих машин та інжинірингу. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в НГУ здійснює керівник практики (завідуючий відділом практики), який за рішенням ректора НГУ може бути підпорядкований проректору з навчальної роботи.

3.2. До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри гірничих машин та інжинірингу.

Для керівництва практикою при підготовці студентів за робітничою професією можуть залучатись майстри виробничого навчання.

3.3. Керівник практики від вищого навчального закладу:

- перед початком практики контролює підготовленість баз практики та вважає за потребу до прибуття студентів-практикантів проведення відповідних заходів;

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник,

календарний план, індивідуальне завдання, тема курсового чи дипломного проекту (роботи), методичні рекомендації чи інші), перелік яких встановлює НГУ;

- повідомляє студентам про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, а саме: подання письмового звіту, вигляду оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;

- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;

- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;

- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, веде або організовує ведення табеля відвідування студентами бази практики;

- у складі комісії приймає заліки з практики;

- подає завідуючому кафедрою гірничих машин та інжинірингу письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

3.4. Розподіл студентів на практику проводиться уповноваженим по кафедрі гірничих машин та інжинірингу співробітником з урахуванням замовлень на підготовку спеціалістів і їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

3.5. Студенти, які навчаються без відриву від виробництва, та навчальна програма яких передбачає практику, можуть її проходити на базах практик кафедри гірничих машин та інжинірингу. Базою практики для студентів, які навчаються без відриву від виробництва, може виступити їх підприємство за основним місцем працевлаштування, якщо воно відповідає вимогам до напряму підготовки студента та з яким укладений договір про проведення практики за формою, визначеною в додатку № 1.

3.6. Бази практик в особі їх перших керівників разом з кафедрою гірничих машин та інжинірингу НГУ несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

3.7. Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики (див. додаток N 1, пп. 1.1 - 1.8).

За наявності вакантних місць студенти можуть бути зараховані на штатні посади, якщо робота на них відповідає вимогам програми практики. При цьому не менше 50 відсотків часу відводиться на загальнопрофесійну підготовку за програмою практики.

3.8. Студенти вищих навчальних закладів при проходженні практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від НГУ консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками її керівників;

- вивчити і суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно скласти залік з практики.

4. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

4.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності студента за практику - це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником від бази практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник, характеристика та інше), подається на рецензування керівнику практики від НГУ.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати розділи з питання охорони праці, висновки і пропозиції, список використаної літератури та інші. Оформлюється звіт за вимогами, які встановлені програмами практики, з обов'язковим врахуванням єдиного стандарту конструкторської документації (ЕСКД).

4.2. Звіт з практики захищається студентом (з диференційованою оцінкою) в комісії, призначеній завідуючим кафедрою гірничих машин та інжинірингу. До складу комісії входять керівники практики від НГУ і, за можливості, від баз практики, викладачі кафедри гірничих машин та інжинірингу, які викладали практикантам спеціальні дисципліни.

Комісія приймає залік у студентів у вищому навчальному закладі на протязі перших десяти днів семестру, який починається після практики або (за наявності можливості) на базах практики в останні дні її проходження. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписами членів комісії.

4.3. Оцінка студента за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні розміру стипендії разом з його оцінками за результатом підсумкового контролю.

4.4. Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно при виконанні умов, визначених НГУ. Студент, який востаннє отримав негативну оцінку по практиці в комісії, відраховується з вищого навчального закладу.

4.5. Підсумки кожної практики обговорюються на засіданнях кафедр гірничих машин та інжинірингу, а загальні підсумки практики підводяться на вчених раді НГУ або на нараді ММФ не менше одного разу протягом навчального року.

5. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

5.1. Джерела фінансування практики студентів НГУ визначаються формою замовлення на бакалаврів: державні або регіональні, кошти підприємств, організацій, установ усіх форм власності, закордонних замовників-спеціалістів або кошти фізичних осіб.

Суб'єкти-замовники бакалаврів перераховують НГУ кошти на практику студентів у терміни і в обсягах, передбачених відповідними статтями договорів чи контрактів на підготовку бакалаврів (з урахуванням інфляційних процесів).

5.2. Витрати на практику студентів вищих навчальних закладів входять складовою частиною в загальні витрати на підготовку спеціалістів. Розмір витрат на практику студентів визначається кошторисом-калькуляцією, що розробляє НГУ і погоджує з базами практики, із розрахунку вартості проходження практики одного студента за тиждень.

Основними статтями калькуляції витрат на практику можуть бути:

- оплата праці безпосереднього керівника практики;
- разові витрати на організацію і підведення підсумків практики (укладання договору, проведення інструктажів, вибір місця практики та інше);
- витрати на матеріальне забезпечення практики (використання ЕОМ, роботи розмноження, придбання матеріалів і канцприладдя, експлуатація обладнання та інше);
- оплата консультацій, екскурсій та інших одноразових загальних заходів, які можуть проводитися спеціалістами баз практики та інше.

5.3. Оплата праці безпосередніх керівників практики від бази практики НГУ на умовах погодинної оплати із розрахунку 0,5 години на одного студента за тиждень. Згідно з чинним законодавством України встановлені такі коефіцієнти погодинної оплати від мінімальної заробітної плати: професору, доктору наук - 0,25; доценту, кандидату наук - 0,15 і особам, які не мають вченого ступеню і звання, - 0,09.

Форма оплати праці спеціалістів баз практики вказується в договорі і може проводитись через фінансові органи баз практики або безпосередньо НГУ за трудовою угодою.

5.4. Оплата лекцій, практичних, лабораторних і семінарських занять, консультацій і екскурсій (загальною тривалістю не більше шести годин на тиждень на групу студентів), які проводяться на базах практики кваліфікованими спеціалістами структурних підрозділів цих баз (які не керують практикою студентів), здійснюється за фактично виконані години за нормами погодинної оплати згідно з чинним законодавством України за рахунок коштів НГУ.

5.6. Під час практики у період роботи на робочих місцях і посадах з виплатою заробітної плати, за студентами зберігається право на одержання стипендії за результатами підсумкового контролю.

5.7. Студентам останніх курсів вищих навчальних закладів, які навчаються без відриву від виробництва і відповідно з рішенням кафедри гірничих машин та інжинірингу направляються для проходження практики, керівники підприємств, організацій і установ усіх форм власності надають додаткову місячну відпустку без збереження заробітної плати на підставі довідок вищих навчальних закладів про строк практичної підготовки. На період указаної відпустки таким студентам призначається стипендія в розмірі не менше мінімальної заробітної плати за рахунок відповідних підприємств, організацій, установ.

5.8. Усім студентам-практикантам на період практики, що проводиться за межами місця знаходження НГУ, сплачуються добові за рахунок витрат на практичну підготовку у розмірах, встановлених чинним законодавством. При цьому враховується час знаходження в дорозі до бази практики і назад.

НГУ має право утримувати з студентів добові за пропущені з неповажних причин дні практики, зазначені у таблиці відвідування баз практики. Студентам, зарахованим на період практики на штатні посади в геологічних партіях і експедиціях, а також в екіпажі суден з виплатою заробітної плати і польового забезпечення або безкоштовного харчування, добові не сплачуються.

5.9. Проїзд студентів вищих навчальних закладів залізничним, водним і автомобільним транспортом до місця знаходження баз практики і назад сплачується за рахунок витрат на практику. Проїзд до баз практики і назад міським і приміським (до 50 км) транспортом сплачується студентами за свій рахунок.

5.10. Проживання студентів-практикантів у гуртожитках баз практик або в орендованих для цього житлових приміщеннях сплачується НГУ за рахунок витрат на практику, у розмірах, передбачених чинним законодавством. Проживання студентів-практикантів у гуртожитках навчальних закладів інших міст (за договорами між НГУ та навчальними закладами про взаємообмін місцями у гуртожитках) сплачується студентами за свій рахунок за нормами, встановленими для цих гуртожитків.

5.11. Оплата відряджень викладачам кафедри гірничих машин та інжинірингу - керівникам практики студентів здійснюється НГУ згідно з чинним законодавством.

5.12. Терміни і витрати часу на керівництво практикою, кількість студентів у групах і підгрупах, а також інші організаційні питання практики, не обумовлені в даному Положенні, встановлюються самостійно кафедри гірничих машин та інжинірингу відповідно до навчальних планів та фінансування.

ДОГОВІР № _____
на проведення практики студентів вищих навчальних закладів
Місто Дніпропетровськ "___" _____ 20_ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони – Національний гірничий університет (надалі навчальний заклад), в особі проректора Пілова П.І., діючого на підставі

_____ (статут або доручення)

і, з другої сторони, _____
(назва підприємства, організації, установи)

(надалі - база практики), в особі _____ діючого на підставі

_____ (посада, прізвище, ініціали)

_____ (статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою договір:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ п/п	Шифр і назва спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Термін практики	
					початок	кінець

1.2. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.3. Створити необхідні умови для виконання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.4. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.5. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік виходів на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти навчальний заклад.

1.7. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якість підготовленого ним звіта.

1.8. Додаткові умови _____

2. Навчальний заклад зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму, а не пізніше ніж за тиждень - список студентів, яких направляють на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити дотримання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, що сталися з студентами.

3. Відповідність сторін за невиконання договору.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю в Україні.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за договором, вирішуються в установленому порядку.

3.3. Договір набуває сили після його підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Договір складений у двох примірниках - по одному базі практики і навчальному закладу.

3.5. Юридичні адреси сторін і розрахункові рахунки:

Навчальний заклад: 49027, М. Дніпропетровськ, пр. К. Маркса, 19 Національний гірничий університет, навчальний відділ.

База практики _____

Підписи і печатки:

Навчальний заклад:

База практики:

"__" _____ 20_ р.

"__" _____ 20_ р.